EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 12.1.2021
COM(2021) 4 final

2021/0001 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

o postoji, který má být jménem Evropské unie zaujat ve Smíšeném výboru EHP zřízeném Dohodou o Evropském hospodářském prostoru ke změně kapitoly IIa a příloh I a II protokolu 10 k Dohodě o EHP o zjednodušení kontrol a formalit při přepravě zboží

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. PŘEDMĚT NÁVRHU

Tento návrh se týká rozhodnutí, kterým se stanoví postoj, jenž má být jménem Unie zaujat ve Smíšeném výboru EHP v souvislosti se zamýšleným přijetím změny protokolu 10 k Dohodě mezi Evropským společenstvím a Evropským hospodářským prostorem (dále jen „Dohoda o EHP“) o zjednodušení kontrol a formalit při přepravě zboží a o celně bezpečnostních opatřeních a platí pouze pro Evropskou unii a Norsko.

2. SOUVISLOSTI NÁVRHU

2.1. Změna protokolu o zjednodušení kontrol a formalit při přepravě zboží a o celně bezpečnostních opatřeních

Protokol o zjednodušení kontrol a formalit při přepravě zboží a o celně bezpečnostních opatřeních (dále jen „protokol“) upouští od povinnosti obchodníků poskytovat celním orgánům vstupní souhrnné celní prohlášení před dovozem a vývozem v rámci dvoustranného obchodu mezi EU a Norskem. V rámci obchodu se třetími zeměmi Norsko uplatňuje celně bezpečnostní opatření rovnocenná opatřením v EU. Protokol vstoupil v platnost dne 1. července 2009 a zajistil jak plynulé obchodní toky mezi Norskem a EU, tak i vysokou úroveň bezpečnosti v dodavatelském řetězci.

V současné době má každá strana svůj vlastní systém pro správu vstupních souhrnných celních prohlášení (v EU je to systém kontroly při dovozu (ICS)), ale mezi oběma systémy neexistuje žádné propojení.

Komise vede od roku 2016 předběžná jednání s cílem aktualizovat právní předpisy dohody a začlenit do ní budoucí účast Norska v novém programu EU pro celní bezpečnost a zabezpečení před příchodem zboží, systému kontroly při dovozu 2 podle kodexu (ICS2), což je centralizovaný systém.

Celní kodex Unie stanoví opatření zahrnutá do nového projektu ICS2, který podstatně změní předběžné celní operace pro náklad pro zboží vstupující na území EU a celkový společný rámec pro řízení rizik. Nový program reorganizuje stávající proces, pokud jde o IT, právní předpisy, řízení rizik v oblasti cel a celní kontroly, jakož i obchodně-provozní aspekty. Bude shromažďovat údaje o veškerém zboží vstupujícím na území EU již před jeho vstupem. Hospodářské subjekty budou muset do systému ICS2 ohlašovat údaje o bezpečnosti a zabezpečení prostřednictvím vstupního souhrnného celního prohlášení. Povinnost začít podávat uvedená prohlášení nebude pro všechny hospodářské subjekty stejná. Bude záviset na druhu služeb, které v rámci mezinárodního pohybu zboží poskytují, a je navázána na tři termíny spuštění vydání systému ICS2 (15. března 2021, 1. března 2023, 1. března 2024). Předběžné informace o nákladu a analýza rizik umožní včasné rozpoznání hrozeb a pomohou celním orgánům zasáhnout v nejvhodnějším bodě dodavatelského řetězce.

Systém ICS2 proto představuje klíčový celní nástroj EU pro zlepšení řízení hraničních kontrol týkajících se bezpečnosti a zabezpečení při vstupu, jenž podporuje program EU pro celní bezpečnost a zabezpečení před vstupem zboží. Za účelem zachování stejné úrovně bezpečnosti na vnějších hranicích Norsko souhlasilo, že se k projektu ICS2 připojí a uvede jej do provozu do spuštění prvního vydání systému ICS dne 15. března 2021. Tato ustanovení se rovněž rovnocenným způsobem použijí na podobné změny dohody o celní bezpečnosti mezi EU a Švýcarskem.

Navrhované změny dohody jsou výsledkem jednání mezi EU, Švýcarskem a Norskem, která byla zahájena v listopadu 2019 a skončila v říjnu 2020. Změny kapitoly IIa protokolu jsou určeny k zohlednění vývoje příslušných právních předpisů EU také v oblasti oprávněných hospodářských subjektů a rámce řízení a analýzy rizik. To zajistí rovnocennou úroveň bezpečnosti na vnějších hranicích a zlepší bezpečnost a zabezpečení prostoru společné bezpečnosti.

Dohoda bude zahrnovat rovněž finanční ujednání (hlava III přílohy I), jež se týká nákladů na vývoj a provozování systému ICS2 Norskem, a podrobné údaje o funkcích ICS2, které jsou popsané v technických opatřeních (hlava II přílohy I).

2.2. Smíšený výbor EHP

Smíšený výbor EHP byl zřízen článkem 92 Dohody o EHP. Smíšený výbor EHP se skládá ze zástupců smluvních stran a může přijímat rozhodnutí na základě dohody mezi EU na jedné straně a jednotně vystupujícími státy ESVO na straně druhé.

Smíšený výbor se schází v zásadě nejméně jednou za měsíc a jeho odpovědností je zajistit účinné provádění a fungování dohody. Za tímto účelem zajišťuje výměnu názorů a informací a přijímá rozhodnutí v případech stanovených v dohodě a souvisejících s jejími protokoly. Protokol 10 může být v této souvislosti změněn rozhodnutím Smíšeného výboru EHP v souladu s čl. 93 odst. 2 a články 99, 100, 102 a 103 dohody.

Aby byla zajištěna právní jistota a jednotnost v rámci EHP, měl by Smíšený výbor EHP přijmout rozhodnutí o změně protokolu s cílem zohlednit vývoj právních předpisů Unie. Tyto změny by se měly uplatňovat současně se změnami zavedenými v právních předpisech Unie a při dodržení vnitřních postupů smluvních stran.

2.3. Zamýšlený akt Smíšeného výboru

Smíšený výbor přijme na svém příštím zasedání nebo formou výměny dopisů rozhodnutí o změně protokolu (dále jen „zamýšlený akt“).

Účelem zamýšleného aktu je zajistit nejvyšší úroveň bezpečnosti a kontroly u zboží překračujícího hranice a vstupujícího na celní území EU a Norska.

Zamýšlený akt se stane pro obě strany závazným v souladu s článkem 104 dohody, který stanoví, že „*v případech uvedených v této dohodě se rozhodnutí přijatá Smíšeným výborem EHP stávají pro smluvní strany závazná okamžikem jejich vstupu v platnost, nestanoví-li zmíněná rozhodnutí jinak; smluvní strany přijmou nezbytná opatření, aby zajistily jejich provedení a uplatňování.*“

Podle článku 103 dohody „*nedojde-li po uplynutí lhůty šesti měsíců od rozhodnutí Smíšeného výboru EHP k tomuto oznámení, použije se rozhodnutí Smíšeného výboru EHP prozatímně, dokud nebudou splněny ústavní požadavky, ledaže smluvní strana oznámí, že k tomuto prozatímnímu použití nemůže dojít. V takovém případě nebo oznámí-li smluvní strana, že rozhodnutí Smíšeného výboru EHP neratifikovala, nabude pozastavení uvedené v čl. 102 odst. 5 účinku jeden měsíc po tomto oznámení, ale v žádném případě přede dnem, kdy je daný akt Společenství proveden ve Společenství.*“

3. POSTOJ, KTERÝ MÁ BÝT ZAUJAT JMÉNEM UNIE

3.1. Obecný přehled týkající se protokolu 10

Protokol, který byl v roce 2009 změněn rozhodnutím Smíšeného výboru EHP[1], zdůrazňuje zvláštní dvoustranné obchodní vztahy mezi EU a Norskem a silný oboustranný zájem na provádění rovnocenných celně bezpečnostních opatření. Protokol 10 k dohodě byl ve společném zájmu Evropského společenství a států ESVO změněn, aby nedocházelo ke zbytečným omezením a aby mohl být stanoven soubor ustanovení zavádějících rovnocenná celně bezpečnostní opatření pro přepravu zboží pocházejícího z třetích zemí a směřujícího do třetích zemí.

Protokol je založen na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 ze dne 9. října 2013, kterým se stanoví celní kodex Unie, a na těchto prováděcích aktech a aktech v přenesené pravomoci:

- prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/2447, včetně příslušného sloupce v příloze B,
- prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/2089, které zahrnuje povinnosti stran, pokud jde o ochranu a správu údajů,
- prováděcí rozhodnutí Komise o pracovním programu,
- nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/2446, včetně příslušných sloupců v příloze B.

Za účelem posílení bezpečnosti mezinárodního obchodu se zbožím zavedla EU v roce 2006 nová opatření s cílem zajistit vyšší standardy celních kontrol (IP/06/1821). Ty zahrnují pravidla a lhůty pro obchodníky pro předkládání informací o zboží předtím, než je dovezeno do EU nebo vyvezeno z EU (elektronická vstupní a výstupní prohlášení), systém EU pro analýzu a řízení rizik a systém na podporu oprávněných hospodářských subjektů EU. EU a Norsko se rovněž dohodly na práci na společném rámci pro řízení rizik, včetně případné výměny informací týkajících se rizik.

V souvislosti s vývojem tohoto společného rámce pro zdokonalené celní kontroly a po modernizaci celní unie a jejích právních předpisů byla dohoda změněna. To by mělo zajistit nejvyšší úroveň bezpečnosti a kontrol v souvislosti se zbožím překračujícím hranice a vstupujícím na celní území EU a Norského království.

3.2. Navrhované změny protokolu v souvislosti s účastí Norska v programu ICS2

Program ICS2 je první obrannou linií z hlediska ochrany vnitřního trhu a občanů EU. Prostřednictvím zdokonalených celně bezpečnostních procesů založených na údajích podporuje účinné celní kontroly založené na rizicích a zároveň usnadňuje volný tok zákonného obchodu přes vnější hranice EU.

Tento program pomůže zřídit integrovaný přístup EU k posílení rámce pro řízení rizik v oblasti cel. Jedná se o klíčový přínos celního kodexu Unie a strategie pro řízení rizik v oblasti cel, který je v souladu s akčním plánem přijatým Radou v roce 2014 a s cíli Komise pod vedením Ursuly von der Leyenové spočívajícími v posunutí celní unie na vyšší úroveň.

Jako systém pro zpracování předběžných informací o nákladu bude systém ICS2 shromažďovat údaje o veškerém zboží vstupujícím na území EU již před jeho příchodem. Hospodářské subjekty budou muset do systému ICS2 poskytovat údaje o bezpečnosti a

[1] Rozhodnutí Smíšeného výboru EHP č. 76/2009 ze dne 30. června 2009, kterým se mění protokol 10 o zjednodušení kontrol a formalit při přepravě zboží

zabezpečení prostřednictvím tzv. vstupního souhrnného celního prohlášení. Povinnost začít podávat tato prohlášení nebude pro všechny hospodářské subjekty stejná. Bude záviset na typu služeb, které hospodářské subjekty v rámci mezinárodního pohybu zboží poskytují, a je navázána na tři data spuštění vydání systému ICS2 (15. března 2021, 1. března 2023, 1. března 2024).

Norsko potvrdilo svou účast v systému kontroly při dovozu 2 podle kodexu (ICS2) dne 7. října 2020, díky čemuž se tato partnerská země může účastnit společného rámce ICS2, který bude spuštěn dne 15. března 2021.

Účast v programu systému ICS2 vyžaduje technické a finanční úpravy ve vztahu k dohodě, a zejména změny, které odrážejí modernizaci celní unie a jejích právních předpisů.

3.3. Navrhované právní změny protokolu v souvislosti s modernizací celního kodexu Unie

Hlavní změny obsažené v návrhu změněného protokolu vycházejí především z nařízení (EU) č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie, a z jeho prováděcího aktu, nařízení (EU) 2015/2447, a aktu v přenesené pravomoci, nařízení (EU) 2015/2446. Těmito změnami bude znění protokolu uvedeno do souladu s nejaktuálnějšími právními předpisy EU týkajícími se celně bezpečnostních opatření, vstupních a výstupních souhrnných prohlášení, vývoje příslušných elektronických systémů a jejich uvedení do provozu, oprávněných hospodářských subjektů, společných procesů analýzy rizik a rámce pro řízení rizik v souladu s nejaktuálnějšími právními předpisy týkajícími se ochrany osobních údajů.

Jako základ pro hlavní změny protokolu byly použity tyto právní texty:

- **nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 ze dne 9. října 2013**, kterým se stanoví celní kodex Unie:
  - článek 46 týkající se řízení rizik a celních kontrol,
  - článek 127 týkající se příslušných ustanovení pro podání vstupního souhrnného celního prohlášení: forma a obsah, používání elektronických systémů, podávání a upuštění od povinnosti, lhůty, registrace, podávající osoby, analýza rizik souvisejících s bezpečností a zabezpečením, podání více osobami,
  - článek 128 o analýze rizik,
  - čl. 6 odst. 1, články 12, 16, 46, 47 a články 127 až 133 stanoví právní základ pro vývoj systému ICS2 a jeho uvedení do provozu,
- **prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2019/2151 ze dne 13. prosince 2019**, kterým se zavádí pracovní program pro vývoj elektronických systémů stanovených v celním kodexu Unie a jejich uvedení do provozu,
- **nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/2446** (ve znění platném ke dni 16. července 2020):
  - články 104, 106, 112, 113 a 113a týkající se vstupního souhrnného celního prohlášení,
  - příloha B týkající se požadavků na údaje,
- **prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/2447** (ve znění platném ke dni 20. července 2020):

- článek 24 týkající se souladu oprávněných hospodářských subjektů s předpisy, který nahrazuje stávající článek 2 přílohy II dohody,
- články 182, 183, 184, 185, 186, 188 a 189 týkající se vstupního souhrnného celního prohlášení,
- příloha B týkající se struktury a formátu údajů.

Nejaktuálnější změny přílohy B nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/2446 a přílohy B prováděcího nařízení Komise (EU) 2015/2447 zatím nebyly formálně přijaty. V navrhované změně této dohody byl proto ponechán zástupný znak pro aktualizaci poznámek pod čarou po zveřejnění změn (viz článek 2 přílohy I změněného protokolu).

Změna článku 24 prováděcího nařízení Komise (EU) 2015/2447 byla přijata Výborem pro celní kodex Evropské komise dne 28. září 2020. Datum zveřejnění změny nebylo dosud stanoveno.

3.4. Navrhované strukturální změny protokolu

Z hlediska struktury změněného protokolu bylo třeba rozdělit do dvou různých hlav oddíly týkající se vstupu zboží (hlava I) a jeho výstupu (hlava IV) v příloze I o vstupních a výstupních souhrnných celních prohlášeních, převážně vzhledem k podrobnějším ustanovením týkajícím se vstupních souhrnných celních prohlášení a systému ICS2.

V souladu s odůvodněním této strukturální revize přílohy I byly vypracovány dvě nové hlavy, které se týkají:

– hlava II: technických opatření pro systém kontroly při dovozu 2,

– hlava III: finančních ujednání pro systém kontroly při dovozu 2.

3.5. Postoj, který má Unie zaujmout

Článek 92 dohody stanoví, že smluvní strany ve Smíšeném výboru EHP konzultují každý bod vyplývající z této dohody. Smluvní strany mají spolupracovat v dobré víře s cílem usnadnit na konci procesu rozhodování ve Smíšeném výboru EHP. Smíšený výbor EHP zřízený podle Dohody o EHP by měl za tímto účelem přijmout rozhodnutí, kterým se schvaluje změna kapitoly IIa a příloh I a II protokolu 10. To se provádí rozhodnutím Smíšeného výboru EHP na zasedání Smíšeného výboru EHP, na kterém je EU zastupovanou stranou.

Postoj, který má EU zaujmout ve Smíšeném výboru EHP, by měl být stanoven rozhodnutím Rady na základě návrhu Komise.

Na základě vzájemné shody budou smluvní strany následně provádět pozměněný protokol.

4. PRÁVNÍ ZÁKLAD

4.1. Procesněprávní základ

4.1.1. Zásady

Ustanovení čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování Evropské unie zavádí rozhodnutí, jimiž se stanoví „*postoje, které mají být jménem Unie zaujaty v orgánu zřízeném dohodou, má-li tento orgán přijímat akty s právními účinky, s výjimkou aktů, které doplňují nebo pozměňují institucionální rámec dohody*“.

Pojem „*akty s právními účinky*“ zahrnuje akty, které mají právní účinky na základě pravidel mezinárodního práva, jimiž se dotyčný orgán řídí.[2]

4.1.2. Uplatnění na stávající případ

Smíšený výbor EHP je orgán zřízený dohodou, konkrétně Dohodou o EHP.

Akt, který má Smíšený výbor EHP přijmout, představuje akt s právními účinky.

Zamýšlený akt nedoplňuje ani nepozměňuje institucionální rámec dotyčné dohody.

Právním základem navrhovaného rozhodnutí je proto čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování EU se zohledněním čl. 1 odst. 2 nařízení Rady č. 2894/94 o některých prováděcích pravidlech k Dohodě o Evropském hospodářském prostoru, který stanoví, že *„Komise přijme postoj Společenství k rozhodnutím Smíšeného výboru EHP, která pouze rozšiřují akty Společenství na EHP, s výhradou jakýchkoli potřebných technických úprav.“*

4.2. Hmotněprávní základ

4.2.1. Zásady

Hmotněprávní základ rozhodnutí podle čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování EU a čl. 1 odst. 2 nařízení Rady č. 2894/94 závisí v první řadě na cíli a obsahu zamýšleného aktu o prováděcích pravidlech k Dohodě o Evropském hospodářském prostoru, v souvislosti s nímž se postoj jménem Unie zaujímá. Sleduje-li zamýšlený akt dvojí účel nebo má-li dvě složky a lze-li jeden z těchto účelů nebo jednu z těchto složek identifikovat jako hlavní, zatímco druhý účel či druhá složka je pouze vedlejší, musí být rozhodnutí přijaté podle čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování EU založeno na jediném hmotněprávním základu, a sice na tom, který si žádá hlavní nebo převažující účel či složka.

4.2.2. Uplatnění na stávající případ

Hlavní cíl a obsah zamýšleného aktu se týkají společné obchodní politiky.

Hmotněprávním základem návrhu rozhodnutí je tudíž čl. 207 odst. 4 Smlouvy o fungování EU

4.3. Závěr

Právním základem navrhovaného rozhodnutí by měl být čl. 207 odst. 4 první pododstavec ve spojení s čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování EU a čl. 1 odst. 2 nařízení Rady č. 2894/94.

5. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Navrhované změny týkající se změny dohody o celně bezpečnostních opatřeních vycházejí ze skutečnosti, že Norsko se připojí k programu ICS2 od jeho prvního vydání dne 15. března 2021. Další vydání budou spuštěna v letech 2023 a 2024.

Tím pro Norsko vznikají rozpočtové důsledky. Rozpis nákladů je stanoven v článku 17 přílohy I a byl Norsku sdělen také prostřednictvím neformálního pracovního dokumentu.

Norsko přispěje na každé vydání systému ICS2 zaplacením paušálního poplatku za náklady na vývoj vynaložené Evropskou komisí. Pro první vydání tyto náklady činí 520 000 EUR, pro druhé vydání 550 000 EUR a pro třetí vydání 550 000 EUR a jsou založeny na vzorci pro příspěvky ve výši 4 %.

[2] Rozsudek Soudního dvora ze dne 7. října 2014, Německo v. Rada, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, body 61 až 64.

Norsko rovněž přispěje na provozní náklady vynaložené Evropskou komisí na pokrytí ročních nákladů na posuzování shody, údržbu infrastruktury (hardware, software, hosting, licence atd.), centrální složky systému ICS2 a související aplikace a služby potřebné pro jejich provoz a propojení (zajištění kvality, asistenční služba a správa služeb IT). Tyto provozní náklady jsou založeny na vzorci pro příspěvky ve výši 4 %, ale nejedná se o pevnou roční sazbu. Maximální provozní náklady jsou omezeny na 450 000 EUR ročně.

6. ZVEŘEJNĚNÍ ZAMÝŠLENÉHO AKTU

Jelikož akt Smíšeného výboru EHP změní protokol 10 k Dohodě o EHP o zjednodušení kontrol a formalit při přepravě zboží, je vhodné jej po jeho přijetí zveřejnit v oddíle EHP *Úředního věstníku Evropské unie*.

2021/0001 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

o postoji, který má být jménem Evropské unie zaujat ve Smíšeném výboru EHP zřízeném Dohodou o Evropském hospodářském prostoru ke změně kapitoly IIa a příloh I a II protokolu 10 k Dohodě o EHP o zjednodušení kontrol a formalit při přepravě zboží

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 207 odst. 4 ve spojení s čl. 218 odst. 9 této Smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Protokol 10 k Dohodě o EHP o zjednodušení kontrol a formalit při přepravě zboží a o celně bezpečnostních opatřeních (dále jen „protokol“) byl změněn rozhodnutím Smíšeného výboru EHP[3] a vstoupil v platnost dne 1. července 2009.

(2) Podle článku 98 dohody může Smíšený výbor EHP přijmout rozhodnutí o změně kapitoly IIa a příloh protokolu 10 na svém příštím zasedání nebo na základě výměny dopisů.

(3) Podle čl. 9h odst. 3 protokolu jsou změny kapitoly IIa a příloh I a II protokolu 10 nezbytné pro zohlednění vývoje právních předpisů Unie v záležitostech, na něž se vztahuje uvedená kapitola a přílohy I a II. Podle čl. 9h odst. 3 nemůže-li být rozhodnutí přijato tak, aby se umožnilo současné používání, použijí se změny stanovené v návrhu rozhodnutí předloženém ke schválení smluvními stranami ode dne 15. března 2021 v souladu s vnitřními postupy smluvních stran. Tato volba termínu se shoduje s prvním vydáním systému kontroly při dovozu 2, jehož se Norsko souhlasilo účastnit.

(4) Je vhodné stanovit postoj, který má být ve Smíšeném výboru EHP jménem Unie zaujat, neboť změna bude pro Unii závazná,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Postoj, který má být jménem Unie zaujat na následujícím zasedání Smíšeného výboru EHP nebo výměnou dopisů, je založen na návrhu aktu Smíšeného výboru EHP připojeném k tomuto rozhodnutí.

[3] Rozhodnutí 76/2009, Úř. věst. L 232, 3.9.2009, s. 40.

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno Komisi.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně